

Ks. mgr lic. Łukasz Skarzyński

Streszczenie doktoratu

Celem dysertacji jest także zebranie i systematyczne opracowanie inicjatyw duszpasterskich z lat 1982-2022 obecnych na europejskich Drogach św. Jakuba (Camino de Santiago), form kultu św. Jakuba Starszego Apostoła i podjęcie pytań o kierunki rozwoju duszpasterstwa pielgrzymów tej drogi pątniczej do Santiago de Compostela w Polsce.

Rozprawa rozpoczyna się od próby wskazania na charakterystyczne cechy aktualnej teologii pielgrzymowania w kontekście Camino de Santiago, które opierają się na rozumieniu tego kim jest pielgrzym. W obliczu zanegowania przez postmodernistyczną teologię sensu pielgrzymowania, zostaje przedstawiona odnowiona wizja antropologii pielgrzymiej, przedstawiająca człowieka jako *homo peregrinuuus* - bytu, który się staje swoimi decyzjami i realizuje się poprzez relacje do innych, a także w ramach wspólnoty. Autor analizuje różne koncepcje pielgrzymowania funkcjonujące współcześnie, zwracając uwagę na znamienne zmiany na przestrzeni dziejów.

Z kolei w drugim rozdziale autor analizuje sens pielgrzymowania z perspektywy teologicznej, co staje się jednocześnie odpowiedzią na pytanie: dlaczego warto podjąć pielgrzymowanie i innych do tego zachęcać? Odpowiedź na tak postawione pytanie jest jedną z najistotniejszych z duszpasterskiego punktu widzenia.

W trzecim rozdziale autor podejmuje próbę ukazania z perspektywy historycznej tego, co działo się na drogach jakubowych w Europie od 1982 roku, a więc od wizyty św. Jana Pawła II w Santiago de Compostela, aż do ostatniego Roku Świętego w 2021/2022. W obliczu renesansu Camino działania pastoralne nie zawsze były przemyślanym działaniem, skoordynowanym z innymi podmiotami duszpasterskimi, ale doraźną aktywnością wypływającą z troski o bliźniego. Rys historyczny i odkrycie *modus operandi* jakie podejmowały Kościoły w Hiszpanii, Francji czy Włoszech, odsłania przebytą drogą „duszpasterską” przez Kościół od początku lat 80-tych XX wieku.

Wreszcie czwarty rozdział staje się okazją do odniesienia zebranych informacji do sytuacji duszpasterskiej pielgrzymów jakubowych w Polsce, gdzie systematycznie

powiększa się sieć dróg jakubowych oraz pojawiają się kolejne inicjatywy pastoralne stawiające sobie za cel troskę o tożsamość chrześcijańską Camino de Santiago w obliczu postmodernistycznego rozmycia. Ten rozdział stanowi próbę opisania zadań, jakie przypisać można poszczególnym podmiotom na Camino.

Przeanalizowanie inicjatyw duszpasterskich rozwijanych na Camino de Santiago w wielu krajach europejskich, a także umieszczenie ich w szerszym kontekście historycznym, kulturowym oraz filozoficznym, pozwala dostrzec pewne prawidłowości, które prowadzą do pierwszych prób opisu zjawiska i stworzenia modelu duszpasterskiego. Obserwujemy potencjał duszpasterski, jaki pozostaje w dużej mierze niewykorzystany w działalności pastoralnej, a z opisów i świadectw pielgrzymów wynika, że obecność Kościoła na drodze Jakubowej wymaga wzmocnienia, zarówno w formie rozwijania duchowości pielgrzyma, jak również lepszego zrozumienia samego zjawiska pielgrzymowania.

Abstract

The aim of the dissertation is also collection and systematic elaboration of pastoral initiatives presented on the European Ways of St. James (Camino de Santiago) between years 1982-2022, different forms of worship of St. James the Great as well as consideration of questions about the directions of development of the pastoral ministry of pilgrims of this pilgrimage route to Santiago de Compostela in Poland.

The dissertation begins with an attempt to point out the characteristic features of the current theology of pilgrimage in the context of the Camino de Santiago, which is based on the understanding of the meaning of a pilgrim. In the face of postmodern theology denying the sense of pilgrimage, a renewed vision of pilgrim anthropology is introduced, showing a man as a *homo peregrinus* – a being that becomes their own decisions and is realized through relationships to others, as well as within the community. The author analyzes various concepts of pilgrimage functioning nowadays, paying attention to the significant changes over the centuries.

In the second chapter, the author analyzes the meaning of a pilgrimage from a theological perspective, which will answer the question: why is it worth taking up a pilgrimage and encouraging others to do so? The answer to such a question is one of the most important from a pastoral point of view.

In the third chapter, the author attempts to show from the historical perspective what has happened on the Jacobean routes in Europe from 1982, so from the visit of St. John Paul II to Santiago de Compostela until the last Holy Year in 2021/2022. In the face of the Camino Renaissance, pastoral activities were not always well-thought-out activities, coordinated with other pastoral entities, but ad hoc activities out of the concern for one's neighbor. The historical background and the discovery of the *modus operandi* undertaken by the Churches in Spain, France or Italy reveals the "pastoral" distance traveled by the Church since the early 1980s.

Finally, the fourth chapter became an opportunity to relate the collected information to the pastoral situation of Jacob's pilgrims in Poland, where the network of Jacob's Ways is systematically expanding and further pastoral initiatives are appearing aimed at caring for the Christian identity of the Camino de Santiago in the face of postmodern blurring. This chapter is an attempt to describe the tasks that can be assigned to each entity on the Camino.

Analyzing the pastoral initiatives developed on the Camino de Santiago in many European countries, as well as placing them in a wider historical, cultural and philosophical context, allows us to see certain regularities, which lead to the first attempts to describe the phenomenon and create a pastoral model. We observe the pastoral potential that remains largely unused in pastoral activity, and the descriptions and testimonies of pilgrims show that the presence of the Church on the Way of St. Jacobean Way needs to be strengthened, both in the form of developing the spirituality of pilgrims as well as in a better understanding of the phenomenon of pilgrimage itself.